

Sønnens 18de Aar er bortfalden. Men jeg skal hertil bemærke, at Forholdet netop er et saadant, at den Slags Folk nødvendigvis skulle have Svende eller Drengte til Hjælp, og man kan dog ikke gaa ud fra, at alle saadanne Mennesker skulle være i Besiddelse af Sønner, som kunne hjælpe dem; der findes dog baade dygtige og hæderlige Folk, som ikke ere saa heldige at have Sønner. Jeg har derfor ikke turdet gaa ind herpaa i Øjeblikket. Jeg ved godt, at der fra Haandværkerne ogsaa paa Landet er fremkommet Ønsker om Indførelsen af Fagprøver paa Landet, men jeg maa dog sige, at jeg tillige har fundet Tegn paa, at der ogsaa har været talt imod dette i Næringskommissionen, deri, at af de 5 Medlemmer i Kommissionen, der vare valgte som særlige Repræsentanter for Landhaandværket, vare de to imod tvungne Fagprøver, og disse to vare egentlig de eneste Landhaandværkere, der fandtes i Kommissionen. Jeg betragter det som et Fingerpeg paa, at der ogsaa fra Landhaandværkernes Side har været Tvivl om det rigtige i Fagprøverne. Selv om der i den senere Tid saaledes er kommet stærke Ønsker frem fra Landhaandværkernes Side i den Retning, er det modsatte ogsaa sket. Jeg har derfor ikke kunnet slutte mig til de foreslaaede Fagprøver, men har tænkt mig Muligheden af at gaa en anden Vej — det er ogsaa i Betænkningen nævnt, at den Tanke har været oppe —, nemlig at fastholde Fagprøverne i Købstæderne, men ikke paa Landet. Da denne Tanke ikke er bleven modtaget med Velvilje fra anden Side, har jeg ogsaa ladet den falde. Men det kunde jo tænkes, at man kunde komme tilbage til den ved 3dje Behandling. Noget lignende er jo indført i Norge. Forholdene kunne jo forandre sig saaledes, at man kunde gaa med til Fagprøver, men som det for Øjeblikket er, har jeg ment, at det vilde være at tilsidesætte Landets Interesser, hvis vi stemte for tvungne Fagprøver over det hele.

Tolderlund: Jeg ønsker kun at gøre nogle faa Bemærkninger dels med Hensyn til det af Flertallet stillede Forslag om tvungne Fagprøver og dels med Hensyn til Mindretallets Ændringsforslag.

Med Hensyn til Fagprøver for Haandværk og Industri har allerede det ærede 3dje Medlem for 7de Kreds (Bjerre) udtalt sig saa udførlig, at jeg ikke skal dvæle nærmere derved. Jeg skal kun med Hensyn til den lille Prøve, der i § 36 er foreslaaet for Handelsstanden, bemærke, at jeg

ikke ret kan forstaa, hvad man egentlig har imod den. Jeg synes, at den er saa overordentlig beskeden og rimelig, at man nok kan indrømme os den, saa meget mere, som jeg maa sige, at hele den københavnske Detailhandlerstand, som ogsaa Handelsstanden i Provinserne, meget gerne ønsker en saadan Prøve. Forholdet er nu det, at der fra forskellige Stillinger i Samfundet gaar en hel Mængde Mennesker over til Handelen, blottede for Kundskab til og paa ingen Maade i Stand til at kunne føre Handelsbøger. Dels derved, og dels ved, at de ikke ere i Stand til under saadanne Forhold at kunne give de hos dem ansatte unge Mennesker en Uddannelse, som kan gøre dem til brugelige Medlemmer af Handelsstanden, kommer der let Demoralisation ind i Standen. Denne er særlig til Skade for vedkommendes Kreditorer. Det blev allerede ved 1ste Behandling meget klart oplyst, hvilke uheldige Tilfælde der derved ere fremkomne, og som navnlig have vist sig under Konkursbehandling. Jeg synes, at det er nok til, at vi kunne paabyde saadanne Prøver. Nu har man vel indvendt, Grosserersocietetet har udtalt sig bestemt mod Prøven; men det, som det har udtalt, er, at det har Betænkighed ved at gaa til den foreslaaede Prøve. Jeg synes, at der deri ligger, at det ikke har fundet Prøven fuldkommen nok, men det vil man jo uden Vanskelighed kunne komme ud over. Er det Mening, at der ønskes en mere fyldig Prøve, ligger det i Indenrigsministerens Magt at imødekomme dette. I Paragraffens sidste Stykke staar der, at han har Ret til at træffe Regler forskellige for hver af de ommeldte Næringer, og Ret til at sætte mere vidtgaaende Prøver for Grosserersocietetet og mere lempelige for Detailhandlerstanden.

Naar Mindretallet har stillet Ændringsforslag om at lade sidste Punktum i 2det Stykke af § 36 udgaa, er det, fordi man har ment, at der ikke er Grund til at beholde denne Bestemmelse, naar der gives Lejlighed ikke alene til at aflægge de foreskrevne Prøver, men ogsaa til at aflægge Prøver ved forskellige Skoler og Anstalter, som give Ret til Adkomst. Der kom en Udtalelse fra det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen) om, hvorledes man havde tænkt at stille sig over for dem, der kom ude fra, naar de ikke kunde faa Adgang til at løse Næringsadkomst uden gennem Dispensation fra Indenrigsministeren. Jeg vil hertil sige, at jeg synes, at en Udlænding maa være underkastet de samme Regler, som gælde for Landets